

สาเหตุที่ทำให้เกิดคำหลายรูป

การที่จะกล่าวว่า รูปต่าง ๆ ของคำเกิดขึ้นได้อย่างไรนั้นบางทีก็อาจจะอธิบาย
 ได้ตามหลักสัทศาสตร์ (phonetics) เช่น ในกรณีที่มีพยางค์เพิ่มขึ้นมาหนึ่งพยางค์ อาจจะ
 อธิบายว่า เนื่องจากเสียงพยัญชนะท้ายของพยางค์หนึ่ง ยืดอกออกไป และมีการเพิ่มสระจึงทำ
 ให้เกิดพยางค์ใหม่เพิ่มขึ้นอีก 1 พยางค์ ซึ่งทำให้เกิดเป็นอีกรูปคำหนึ่ง เป็นต้น แต่บางทีก็
 อาจอธิบายโดยยึดหลักดั้งเดิมได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยการสันนิษฐาน เช่น ในเรื่องรูปกรอน
 ของคำ เราก็มักจำเป็นต้องอธิบายว่า อาจจะเป็นเพราะผู้พูดพยายามพูดให้สั้นลงเพื่อความ
 สะดวกสบายของตน จึงไต่คืบบางส่วนของคำ ๆ นั้นออกไปโดยอาจจะตัดออกเพียงส่วนหนึ่ง
 ของพยางค์ หรือทั้งพยางค์ หรือมากกว่า 1 พยางค์ก็ได้ เมื่อพูดไปนาน ๆ เขาก็เลยกลายเป็น
 เป็นอีกรูปหนึ่งของคำ ๆ นั้นไป

เหตุที่ทำให้คำมีรูปต่าง ๆ นั้น นักภาษาศาสตร์ชาติต่าง ๆ ให้ความเห็นไว้ว่า
 เนื่องจากอาหารการกิน และถิ่นที่อากาศเป็นคนเหตุ เพราะต้องการจะพูดให้ไพเราะ
 เพราะเสียงเสียดสี เพราะอวัยวะเครื่องออกเสียงเปลี่ยนแปลงไป เพราะงานการที่ทำ
 เพราะเอาอย่างคนสำคัญในชาติ เพราะการผสมกันของภาษาต่าง ๆ เพราะความเจริญ
 ในศิลปวิทยา เพราะการเน้นคำเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจ เพราะการพูดอย่างไม่ไว้ระยะหรือ
 เน้นคำ และการพูดฉีกคักเสียง จะเห็นว่าสาเหตุต่าง ๆ ที่ยกมาล้วนแต่เป็นการสันนิษฐาน
 ทั้งสิ้น ในวิทยานพนธ์ฉบับนี้ก็จะพยายามอธิบายถึงเหตุที่ทำให้เกิดคำหลายรูป โดยจะอธิบาย
 ตามหลักภาษาศาสตร์กรอน ส่วนสาเหตุอื่น ๆ ที่ไม่อาจอิงหลักภาษาศาสตร์ได้ ก็จะใช้วิธี
 สันนิษฐานคงใจกล่าวไว้แล้ว

เหตุที่มีรูปคำเป็นหลายรูป พอลจะสรุปได้เป็นหัวข้อใหญ่ ๆ 5 หัวข้อ ดังนี้

¹ ภูรายละเอียดยุคในศาสตราจารย์ พระยาอนุমানราชชนน แผลงเคียงกับข้างตนเรื่อง
 "ประมวลคนเหตุการกลายเสียงตามความเห็นของนักภาษาศาสตร์ชาติต่าง ๆ" หน้า 179-184

3.1 เนื่องจากการลงเสียงหนักเบาต่างกันเมื่อปรากฏในที่ต่างกันคำบางชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำนาม และคำกริยาเมื่อปรากฏเป็นคำเดี่ยว คือ ไม่ใช่คำประสม² เช่น คำนาม น้ำ [naam] บ้าน [baan] ฯลฯ มักจะลงเสียงหนัก และเป็นคำรูปเดี่ยวตลอด แต่เมื่อปรากฏในคำประสม เช่น น้ำเย็น บ้านเก่า คำว่า น้ำ และ บ้าน จะไม่ลงเสียงหนักแต่คำว่า เย็น และ เก่า จะลงเสียงหนัก เป็นต้น การลงเสียงหนักต่างที่กันนี้จะทำให้เกิดรูปต่าง ๆ ของคำขึ้น

รูปคำที่ต่างกันเนื่องจากการลงเสียงหนักต่างที่กันจะเห็นได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบคำประสมกับคำเดี่ยวสองคำ หรือสามคำเรียงกัน หรือเมื่อเปรียบเทียบคำซ้ำกับคำธรรมดา ตัวอย่าง เช่น

คำประสม

1. น้ำเย็นหมดแล้ว ก. [naam/³jen mòt lécw] (คำเดี่ยวสองคำเรียงกัน)
ข. [nam-jen/mòt lécw] (คำประสม)
2. สีฟ้าสวยดี ก. [sìi/faa suaaj dii] (คำเดี่ยวสองคำเรียงกัน)
ข. [si-faa/ suaaj dii] (คำประสม)
3. อยู่บ้านเก่าได้ไหม ก. [juu baan/kaw dâj máj] (คำเดี่ยวสองคำเรียงกัน)
ข. [juu ban-kaw dâj máj] (คำประสม)

จะเห็นได้ว่า คำว่า น้ำ สี และ บ้าน ในตัวอย่างข้อ ก. ลงเสียงหนักและออกเสียงว่า [naam], [sìi] และ [baan] ตามลำดับ แต่เมื่ออยู่ในคำประสมในตัวอย่างข้อ ข. คำเหล่านี้จะไม่ลงเสียงหนัก(แต่จะลงเสียงหนักที่คำหลังของคำประสม) ทำให้เกิดรูปใหม่ซึ่งมีลักษณะต่างกันขึ้น คือ เสียงสระจะสั้นลงและหยุดกันคนละที คือ แทนที่จะหยุดหลังคำว่า น้ำ, สี และ บ้าน เมื่อเป็นคำประสมจะหยุดหลังคำประสม คือ หลังคำว่า น้ำชา สีฟ้า และ บ้านเก่า

² คุราชยะเลิศในวิทยานพนธ์ฉบับนี้ หน้า 35 ย่อหน้าที่ 1

³ เครื่องหมาย / ใช้แทนการหยุด

ในตัวอย่างข้างบนนี้ ได้พยายามหาคำในข้อ ก. และ ข้อ ข. คือ คำเดี่ยวสองคำเรียงกันกับคำประสม ในมีลักษณะเหมือนกันทุกประการ นอกจากการลงเสียงหนัก และที่ที่หยุดออกเสียง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการอธิบายให้เห็นความแตกต่างให้ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างที่มีคำไม่เหมือนกันก็มี เช่น

น้ำไม่มี [naam/ maj mi]

อยากทานน้ำแข็ง [jaak thaan nam-khěng/]

จะเห็นไควว่าการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความสั้นยาวของสระ อันเนื่องมาจากการลงเสียงหนัก และการหยุดก็ยังคงเป็นไปเช่นเดิม คือ เสียงสระของคำว่า น้ำ เมื่อมาปรากฏอยู่ในคำประสมจะออกเสียงสั้นกว่าเมื่อปรากฏในคำเดี่ยว คือ ออกเสียงว่า [nam] แทน [naam] และที่ที่หยุดออกเสียงก็จะไปหยุดหลังคำประสม คือ หลังคำว่า [khěng] แทนคำว่า [naam]

คำซ้ำ

1. ก. นาน [naan] (คำเดิม)

ข. อยู่นาน ๆ ก็ดี [juu nan-naan kô dii] (คำซ้ำ)

2. ก. รอน [roon] (คำเดิม)

ข. นำรอน [naam roo...n...roon] (คำซ้ำ)

3. ก. ยาว [jaaw] (คำเดิม)

ข. กระโปรงยาว ๆ [kra-proong jaa...w...jaaw] (คำซ้ำ)

จะเห็นว่า คำว่า นาน รอน และ ยาว ตามตัวอย่างในข้อ ก. ซึ่งเป็นการพูดคำดังกล่าวตามลำพัง เมื่อมาปรากฏในรูปของคำซ้ำในข้อ ข. จะต่างรูปออกไป คือ ในตัวอย่างที่ 1 เสียงสระในข้อ ข. จะสั้นลง ส่วนในตัวอย่างที่ 2 และ ที่ 3 เสียงสระและพยัญชนะท้ายในข้อ ข. จะยืออกและเสียงวรรณยุกต์จะสูงขึ้นด้วย⁴

การลงเสียงหนักในที่ต่างกัน นอกจากจะทำให้รูปคำในคำเดี่ยวและรูปคำเดียวกันในคำประสม และในคำซ้ำมีรูปต่าง ๆ กันแล้วก็จะทำให้คำอื่น ๆ ในประโยคต่าง ๆ มีรูปต่างกันด้วย คือ ปกติในการสนทนา ผู้พูดจะออกเสียงหนักเบาที่คำต่าง ๆ ในประโยค

⁴ กระจายละเอียดเกี่ยวกับรูปของคำซ้ำในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หน้า 27-29

ไม่เท่ากันทุกคำ คำ ๆ เกี่ยวกันแต่เมื่อลงเสียงหนักเบาต่างกันก็มักจะมีรูปต่างกัน จึงทำให้คำเดียวกันที่ลงเสียงหนักในที่หนึ่งแต่ลงเสียงเบาอีกที่หนึ่งกลายเป็นคำที่มีหลายรูปไป นี่ก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้มีคำหลายรูป

ตัวอย่าง

1. ก. เขายูบ้านใหม่ [khaw ju̯ baan maj]
- ข. อยู่ [ju̯]
- ค. เขาไม่คอยอยู่ที่คามา [khaw maj khoj ju̯ tit baan]
2. ก. ทำเสียเกือบตาย [tham sia kyap taaj]
- ข. เกือบไปแล้ว [kyap paj lew]

จะเห็นว่า คำว่า อยู่ ในตัวอย่างที่ 1 ข้อ ข. และข้อ ค. เป็นคำที่ลงเสียงหนัก จึงปรากฏอยู่ในรูปเต็มของมัน คือ [ju̯] ส่วนในตัวอย่างที่ 1 ก. คำว่า [ju̯] ไม่ไคลงเสียงหนัก จึงเกิดเป็นรูปคำอีกรูปหนึ่งที่เสียงสระสั้นลงเป็น [jũ] รูปที่ซึกเสนไต ในตัวอย่างที่ 2 ก็เช่นเดียวกัน คือ รูปคำว่า เกือบ, เมื่อลงเสียงหนักจะออกเสียงว่า [kyap] ดังรูปในตัวอย่างข้อ ข. เมื่อลงเสียงเบาจะกลายเป็นรูปคำที่เสียงสระสั้นลงคือเป็น [kyap] ดังรูปในตัวอย่างข้อ ก.

3.2. เนื่องจากการยักเสียงพยัญชนะตัวท้ายของพยางค์หนึ่งพยางค์ไคออกไปแล้ว ก็เพิ่มสระเข้ามา ทำให้เกิดเป็นอีกพยางค์หนึ่งขึ้น เช่น สวรรคต ซึ่งปกติพูดว่า [sa-wan-khót] แต่เมื่อยักเสียง [n] ซึ่งเป็นเสียงพยัญชนะท้ายของพยางค์กลางออกไปแล้วเพิ่มสระ [a] หลังพยัญชนะที่ยักออกมาทำให้เกิดพยางค์ใหม่ขึ้นอีกพยางค์หนึ่ง คือ พยางค์ [na] และเกิดเป็นรูปคำใหม่ขึ้น คือ [sa-wan-na-khót]

3.3 เนื่องจากเป็นคำที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศ ปกติเสียงที่มีใช้ในแต่ละภาษามีจำนวนไม่เท่ากัน และแต่ละเสียงในแต่ละภาษาก็อาจจะใช้ไม่เหมือนกันด้วย ตัวอย่างเช่น เสียง [l] และ [s] ในภาษาอังกฤษใช้เป็นทั้งพยัญชนะต้นและพยัญชนะตัวสะกด ตัวอย่างเช่น คำว่า laugh [láaf], tool [tuul] ซึ่งใช้พยัญชนะ [l] เป็นพยัญชนะต้น และพยัญชนะตัวสะกดตามลำดับ หรือคำว่า [swis] ซึ่งใช้พยัญชนะ [s] เป็นทั้งพยัญชนะต้นและพยัญชนะตัวสะกดเป็นต้น ส่วนในภาษาไทยใช้เป็นพยัญชนะต้นเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ เวลาเรายืมคำภาษาอังกฤษที่มีเสียงดังกล่าวนั้นเป็นคำสะกดมาใช้ เราก็มักจะหาเสียงที่ใกล้เคียงมาแทนเสียงนั้นเสีย เพื่อให้เข้ากับเสียงของเราเป็นการออกเสียงแบบไทยไป เสียงสะกดในภาษาไทยที่ใกล้เคียงกับเสียง [l] และ [s] ได้แก่ [n] และ [t] ตามลำดับ เนื่องจาก [l] และ [n], [s] และ [t] ทางก่เกิดที่ฐานปุ่มเหงือกเหมือนกัน ตัวอย่างคำว่า [hoo-tel] และ [swis] เราก็มักจะออกเสียงเป็น [hoo-ten] และ [sa-wit] ตามลำดับ ผู้ที่ไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษ หรือพูดภาษาอังกฤษไม่ไต่เลย หรือรูปร่างนึกตนอย มักจะออกเสียงคำเหล่านี้เป็นรูปดังกล่าวนั้น แต่ผู้รู้ภาษาอังกฤษ พูดภาษาอังกฤษไต่ บางทีก็ออกเสียงให้เหมือนหรือคล้ายคลึงกับภาษาอังกฤษ เช่น คำว่า hotel อาจจะออกเสียงเป็น [hoo-tel]⁵ และคำว่า swiss ออกเสียงว่า [swis] คือ ออกเสียง [l] ซึ่งเป็นพยัญชนะตัวสะกด

⁵ เรื่องเสียง [l] ในภาษาอังกฤษนี้ ศาสตราจารย์ ม.ร.ว. แสงโสม เกษมศรี ไต่กล่าวไว้ใน สัทศาสตร์ภาษาอังกฤษ กรุงเทพมหานคร 2507 หน้า 49 ว่า

“เสียงในภาษาอังกฤษนั้นใช้เสียง 'l' เป็นสองประเภท แต่ทั้งสองประเภทก็มีลักษณะรวมคือปลายลิ้นชิดปุ่มเหงือกบน

ที่แตกต่างกันอยู่ก็คือ เสียง 'l' ที่มาหน้าสระนั้น ส่วนหน้าของลิ้นกระดกขึ้นสู่เพดานแข็ง 'l' ชนิดนี้เรียกว่า 'clear l' ฤา 'l' เป็นตัวสะกดหรือนำหน้าเสียงพยัญชนะ ส่วนหน้าของลิ้นบุลง และส่วนหลังกระดกขึ้นสู่เพดานอ่อน 'l' ชนิดนี้เรียกว่า 'dark l' 'dark l' นั้น บางทีใช้เขียนเป็นรูป 'ɫ'

เนื่องจากเสียง [l] ในภาษาไทยมีแต่เสียง clear l ผู้ที่ออกเสียงคำว่า hotel ว่า [hoo-tel] โดยออกเสียงพยัญชนะ [l] ซึ่งเป็นพยัญชนะตัวสะกดเป็น clear l ความแบบไทย จึงนับเป็นเพียงการออกเสียงให้คล้ายคลึงกับภาษาอังกฤษเท่านั้น ยังไม่นับว่าเป็นการออกเสียงเหมือนเจ้าของภาษา

ใน hotel เป็น เสียง dark l [๕] ออกเสียงพยัญชนะต้น [sw] ใน คำว่า [swis] เป็นเสียงพยัญชนะควบกล้ำ⁶ และออกเสียงพยัญชนะตัวสะกดเป็นเสียง[s] เหมือนในภาษาอังกฤษ หรืออาจจะออกเสียงไทยคล้ายคลึงกันว่า [hoo-tel] (คือออกเสียง ที่เป็น clear l แทนที่จะเป็น dark l) และ [sa-wis] หรือบางทีก็ออกเสียงเป็นแบบไทยเฉยๆ [hooten] และ [sa-wit] จึงทำให้คำเหล่านี้มีหลายรูปขึ้น

⁶ในเรื่องเสียงพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทย นางสาว ซอนกลัน พิเศษสกุลกิจ ได้เขียนไว้ใน วิธีพิเศษในการสอนภาษาไทย โรงพิมพ์การศาสนา 2506 มีใจความสำคัญว่า "เสียงพยัญชนะในภาษาไทยที่เป็นเสียงควบกล้ำที่แท้มีอยู่ 12 เสียง คือ กร กล กว คล คร คว ตร ทร ทล พร ปล พร สำหรับเสียง ทร ที่อยู่ต้นคำไม่มีเลย มีแต่กลางคำ เช่น นัทร่า จันทร่า เป็นต้น"

จะเห็นได้ว่า เสียงควบกล้ำ [sw] ไม่มีในภาษาไทย เมื่อยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ ผู้ที่ออกเสียงไทยคล้ายคลึงกับเจ้าของภาษา จึงมักใช้วิธีการออกเสียงแบบไทยโดยแทรกเสียงสระ [a] เข้าไประหว่างเสียงควบกล้ำ [sw] ในคำว่า [swis] จึงเกิดพยางค์เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งพยางค์เป็น [sa-wis] และสำหรับผู้ที่ออกเสียงแบบไทยเฉยๆ พูกว่า [sa-wit] คือใช้เสียงพยัญชนะท้าย [t] แทน [s] ควบ

3.4 เนื่องจากผู้พูดพูดตามสบาย ไม่พยายามรักษารูปเดิมของภาษาไว้⁷ ภาษาเมื่อใช้ไปนาน ๆ เขาก็ยอมจะมีการสลับกรอนเปลี่ยนแปลงไปเป็นธรรมดา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้พูดพูดตามสบาย ไม่ได้พยายามรักษารูปเดิมของภาษาไว้ ทำให้เกิดรูปคำใหม่ไต่กายขึ้น จึงจะเห็นได้จากตัวอย่างคำที่พยางค์หน้า หรือพยางค์ท้ายกรอนไป เช่น คำว่า [kha-nóm] กรอนเป็น [nóm], [than-waa-khom] กรอนเป็น [than-waa] เป็นต้น

การกลมกลืนเสียงซึ่งหมายถึงการออกเสียง เสียงหนึ่งให้คล้ายหรือเหมือนอีกเสียงหนึ่งซึ่งอยู่ใกล้กัน⁸ ก็อาจมีสาเหตุมาจากการที่ผู้พูดตามสบาย ตัวอย่างเช่น เมื่อพูดคำว่า [jaang-nán] แทนที่จะคงเปลี่ยนฐานที่ออกเสียงของพยัญชนะตัวสะกดของพยางค์แรกจากฐานของเสียง [๑] ซึ่งอยู่ที่เพดานอ่อนมาเป็นเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์หลังคือเสียง [n] ซึ่งอยู่ที่ปุ่มเหงือกก็อาจเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์หลังให้เป็นเสียงเดียวกับเสียงพยัญชนะท้ายของพยางค์แรกเสีย คือ เปลี่ยน [n] เป็น [๑] เวลาออกเสียงก็จะไต่สะกดขึ้น ไม่คงเปลี่ยนฐานที่ออกเสียงเพียงแต่ยกเสียงพยัญชนะท้ายของพยางค์หน้า คือ เสียง [๑] ออกไป ทำให้คำมีหลายรูปขึ้น

⁷ สำหรับเรื่องการออกเสียงคำแต่ละคำต่างกันไปตามลักษณะการพูดของแต่ละบุคคลนี้ เท่าที่รวบรวมข้อมูลมาไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนพอที่จะสรุปได้ว่า แต่ละบุคคลจะพูดเพียงรูปใดรูปหนึ่งของคำ ๆ นั้น หรือจะพูดหมดทุกรูป เนื่องจากคนบางคนก็พูดคำบางคำเพียงรูปเดียว แต่บางคนก็พูดทุกรูปโดยไม่ได้เลือกเอาเมื่อใดจะไรรูปใด เช่น คำว่า หนังสือ บางคนพูดเพียงรูปเดียว คือ [nǎə-sǎy] แต่บางคนก็พูดทั้ง 3 รูป คือ [nǎə-sǎy], [nǎə-sǎy] และ [nǎə-sǎy] สลับเปลี่ยนกันโดยไม่มีหลักเกณฑ์ หรือในเรื่องการออกเสียง ร ล บางคนอาจจะออกเสียง 2 เสียงนี้อย่างชัดเจนและถูกต้อง เมื่อพูดอย่างระมัดระวัง แต่เมื่อสนทนาตามสบายก็อาจจะพูดอย่างมีเสียง ร ล บางไม่มีบาง ซึ่งก็ยังไม่มีหลักเกณฑ์พอที่จะสรุปได้ว่าเมื่อใดจะไรรูปใด และบางคนจะพูดรูปใดรูปหนึ่งของคำเพียงรูปเดียวเสมอไปหรือไม่

⁸ ดูเรื่องการกลมกลืนเสียงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หน้า 34 ข้อ 2.15

ในเรื่องเสียง ร ๑ ก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากการออกเสียงคำที่มี ร ๑ กล่า ผู้พูดจะต้องออกเสียงพยัญชนะ 2 ตัว ในเวลาเดียวกัน ซึ่งยากกว่าการพูดอย่างไม่มีเสียง ร ๑ เช่น การออกเสียงกล่า [kr] ในคำว่า กรง [kroŋ], [kɿ] ในคำว่า กลม [kɿom] เป็นต้น ผู้พูดจึงมักนิยมการพูดอย่างไม่มีเสียงกล่า คือ ออกเสียงว่า [koŋ] [kom] ซึ่งพูดสบายกว่า รูปที่ไม่มี ร ๑ จึงกลายเป็นอีกรูปหนึ่งของคำไป

3.5 เนื่องจากความเข้าใจผิด

บางครั้งเมื่อผู้พูดพูดหรือสะกดคำบางคำผิด หรือฟังผิดโดยเฉพาอย่างยิ่งคำที่ปรากฏในภาษาเขียนมากกว่าภาษาพูด เมื่อไม่นาน ๆ เขาก็แพร่หลายออกไปทุกที่ ในที่สุดรูปที่ผิดของคำนั้นอาจจะกลายเป็นรูป ๆ หนึ่งของคำ ๆ นั้นไป ตัวอย่าง เช่น คำว่า [phan-na-naa] ซึ่งมีผู้พูดท้อ ๆ กันมาว่า [phan-ra-naa] หรือ [rát-tha-sa-phaa] ซึ่งหลายคนออกเสียงว่า [rát-sa-phaa] ซึ่งเป็นการออกเสียงผิดโดยมิได้ตั้งใจ รูปเหล่านี้เมื่อไม่นาน ๆ เขาก็จะกลายเป็นรูปหนึ่งของคำ ๆ นั้นได้

สำหรับเสียง ร ๑ ที่กร่อนไปนั้น บางครั้งอาจจะไม่ใช่เพราะผู้พูดพูดอย่างไม่ระวัง จนเกิดความเคยชิน หรือเป็นเพราะผู้พูดออกเสียงตัว ร ไม่ได้เสมอไป บางคนอาจพูดไม่มีเสียง ร เพราะความเข้าใจผิดคิดว่าคำนั้นไม่มีเสียง ร ตัวอย่างเช่น คนที่พูดว่าปลาต [pa-làat] แทน ปลาตาค [pra-làat] อาจเป็นเพราะเข้าใจผิดควารูปที่ถูกของคำนี้คือ [pa-làat] ไม่ใช่ [pra-làat] จึงไม่ออกเสียง [r] ในพยางค์หน้าทั้ง ๆ ที่ในการพูดคำอื่น ๆ ผู้ที่พูดคำว่า [pa-làat] ก็ออกเสียง [r] ได้